

El projecte Corrandescola



CORRANDESCOLA PONENT

2a Jornada de cançó improvisada en l'àmbit educatiu



Foto: M. Casals / UAB

Albert Casals Ibáñez

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

DE QUÈ PARLAREM? (i de què no)



LA PROPOSTA DE *CORRANDESCOLA*

Es tracta d'UNA proposta EXPERIMENTADA

amb FINALITATS EDUCATIVES

per Catalunya, en general, tot i que requereix d'adaptacions a cada context

i dirigida a cicle superior de Primària, però en gran part vàlida o inspiradora per més grans i més petits.

A ON ESTÀ PRESENT?

La glosa com a element educatiu està present en un centenar d'escoles

30-40 escoles dins de projectes interescolars (Corrandescola):

- Vilafranca del Penedès
- Barcelona
- La Seu d'Urgell
- Terres de Ponent



ASPECTES BÀSICS

Activitat interdisciplinària (competencial)

Cursos ideals: 5è, 6è (i Secundària). Hauria de venir des de P3 amb treballs com els de consciència fonològica, de desenvolupament de l'expressió oral, de treball literari i poètic (des de rodolins, auques, cançons, etc.), de cantar, d'educació escènica, etc.

Gran participació i apte per a tothom → capacitat de motivar i de canviar el mapa acadèmic, de normalitzar l'error i de promoure el respecte a l'altre.

Moltes possibilitats d'aplicació escolar fora-aula (festes, convivències, espectacles)

La cançó improvisada

COMUNICACIÓ

QUÈ

ON

COM

Missatge

Context

Forma

Emissió-recepció

Expressió

Funció

Estètica

Organitzatiu

Físic

Humà

Afecta o depèn del treball de...

MÚSICA

LLENGUA

COS

ACTITUDS

Objectius Generals

- Desenvolupar la **competència comunicativa oral** en diversos registres i situacions d'interacció, dins d'un marc d'aprenentatge positiu i motivador.
- Desenvolupar la **capacitat d'improvisar versos cantant**, utilitzant les tonades, els mecanismes de creació de textos i els recursos expressius tradicionals.
- Valorar i gaudir de **l'intercanvi d'idees** i d'experiències, així com de la **interpretació escènica**.
- Reflexionar sobre les pròpies **actituds** i potencialitats com a persona individual i com a membre d'un grup, a partir de la vivència del diàleg com a **construcció de les relacions socials**.

MÚSICA

1

LLENGUA

2

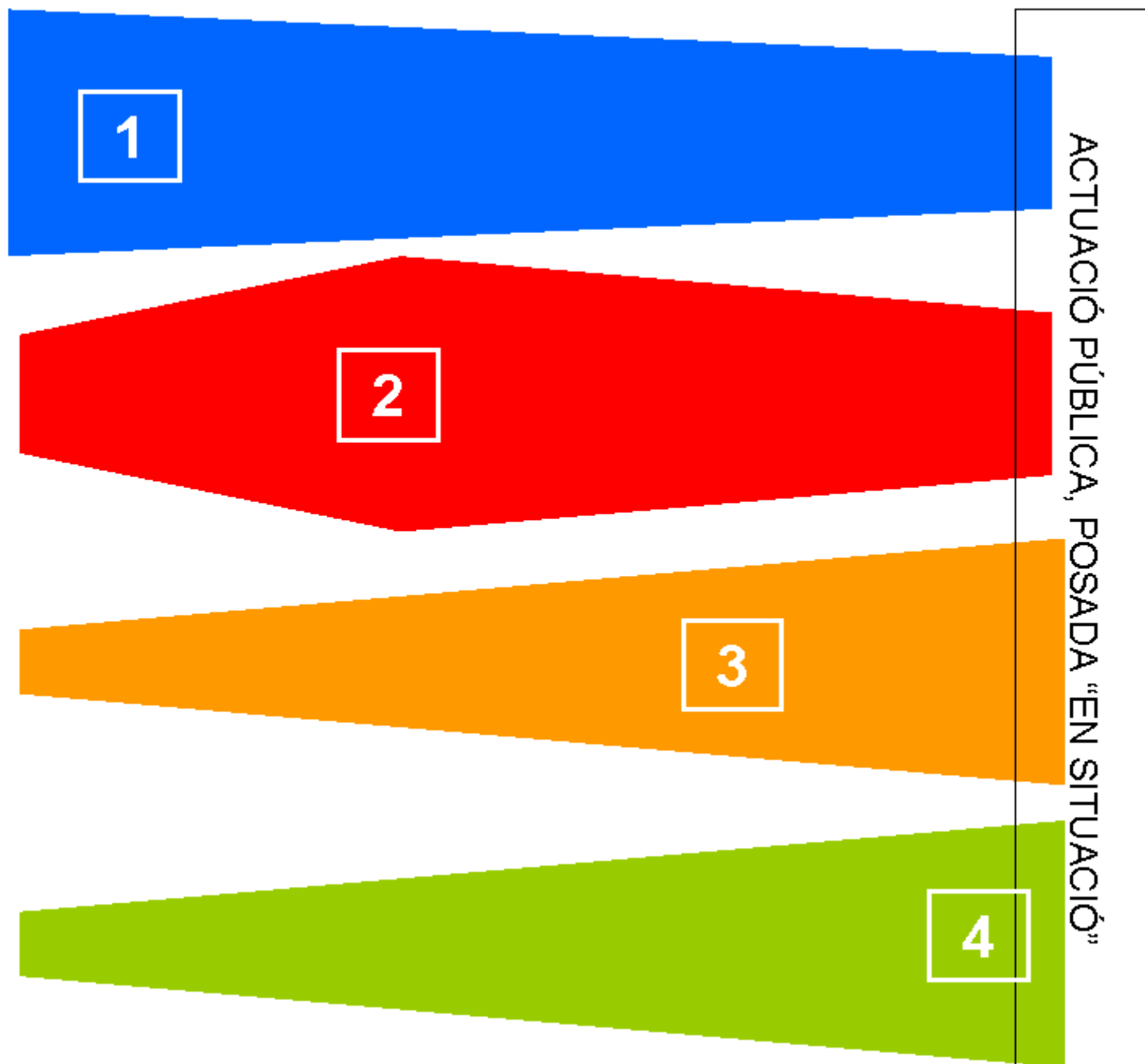
DRAMATÚRGIA

3

ACTITUDS

4

ACTUACIÓ PÚBLICA, POSADA "EN SITUACIÓ"



CRITERIS I CONDICIONANTS

- Col·laboració entre docents
- Formació i rol del mestre
- Temporització
- Enfocament didàctic:
 - Oralitat sense concessions
 - Comunicar és el primer
 - L'aprenentatge és holístic (integrat, competencial)
 - A gaudir i a servir-se'n!
 - Creixem personalment des de la comunitat/grup
- Formats (escolar / interescolar) sempre escènics
- 1r any, implementació; 2n any, millores



I L'AVALUACIÓ?

- Basat en la competència comunicativa.
- Capacitat adaptació a diferents contextos comunicatius, registres i tipologies de discurs.
- Avaluar “en calent”: eficàcia i impacte assolits en el moment escènic.
- Ús del vídeo com a complement per avaluar aspectes concrets i sobretot per l'autoavaluació, la coavaluació i l'avaluació col·lectiva que, en definitiva, permeten un veritable procés evolutiu en l'aprenentatge.
- Criteris d'avaluació:
 - Globals
 - Lingüístics
 - Musicals i escènics
 - Actitudinals i socials

EL TREBALL A L'ÀREA DE MÚSICA

Algunes idees:

- Afinar posant més (o noves) dificultats
- Estil de cantar
- Cant solista
- Criteri interpretatiu en el cant (tradicional)
- Treball escènic
- Acompanyament musical
- Variacions i improvisacions de la melodia base
- Segones i terceres veus

RESULTATS LINGÜÍSTICS

- Millora de l'**emissió** (vocalització, volum, projecció de la veu)
- Assimilació diverses **intencionalitats comunicatives**
- Augment **vocabulari i recursos expressius**
- Facilitació **creació poètica** i del treball de **llengua oral**
- **Motivació** i treball autònom en el propi aprenentatge de la llengua
- Incidència en l'aspecte funcional i **l'ús social** de la llengua

RESULTATS MUSICALS

- Gran **participació al cant** de tothom, fins i tot de vegades els més reticents
- Treball del **cant individual**, com a solista. Habilitats vocals, escèniques i actitudinals que comporta.
- Possibilitat d'**ampliar les possibilitats del cantar**: noves estètiques, tècniques vocals, etc.
- Facilitat per lligar-ho amb la **dansa** i amb tota la **música tradicional/popular**. També amb el rap.
- Possibilitat de veure la **funcionalitat de l'aprenentatge musical**.

ALTRES RESULTATS

- Activitat que ajuda a crear **identitat grupal i individual**
- Permet treballar les **relacions socials**
- Ajuda a **ser crític** i a **acceptar les crítiques**
- Permet entendre **l'error** (propri i de l'altre) **com a necessari** per a la millora de l'aprenentatge
- Treballa en favor d'un **aprenentatge global**, més enllà de la compartimentació disciplinar
- Replanteja l'èxit acadèmic

QUÈ APORTA *CORRANDESCOLA* AL PEC D'UNA ESCOLA?

- Facilitació del treball i avaluació de les competències comunicatives orals.
- Èmfasi en l'aprenentatge global i significatiu.
- Facilitació i replantejament del treball poètic, la llengua oral i la cançó tradicional de P3 o 1r fins a 6è.
- Apropiació d'un instrument capaç d'afavorir la integració dels nous nens a través de vivències lúdiques i positives amb la llengua.
- Normalització del cant com a activitat humana universal i com a eina per a la millora de les relacions humanes i de la maduració de l'alumnat

MATERIALS I LLOCS DE REFERÈNCIA

- Web [Corrandescola](#)
- Web [Eduglosa](#)
- Blog [La glosa a l'escola](#)
- Web [Cor de Carxofa](#) amb agenda de [cantades](#) i altres informacions
- [Manual d'Iniciació a la Glosa](#)

Algunes publicacions acadèmiques sobre el projecte

- CALAF, M., CASALS, A., RAFECAS, J.,... i MORILLO, O. (2018). La Corrandescola a Vilafranca del Penedès. A *Educació i Cultura Popular. Conclusions i experiències del Fòrum d'Educació i Cultura Popular* (pp. 217-220). Disponible a: https://cultura.gencat.cat/web/.content/cultura_popular/07_publicacions/edicions_singulars/documents/SD_ForumEduCultPopular.pdf
- CASALS, a. (2009). *La cançó amb text improvisat: Disseny d'una proposta interdisciplinària per a Primària*. Tesi Doctoral, UAB. <http://www.tesisenxarxa.net>
- CASALS, A. [coord] (2010). *Corrandescola: proposta didàctica per treballar la glosa a Primària*. Cerdanyola del Vallès: ICE-UAB.
- CASALS, A. (2010). Trencant estigmes tot glosant... *Revista electrònica PRODIEMUS*. <http://www.prodiemus.com/parlem/articles/0000138.pdf>
- CASALS, A. (2011). Canta i et diré com t'expresses. *Articles de didàctica de la llengua i de la literatura*, 54, 37-44.
- CASALS, A. (2012). 'Corrandescola': del cant a la improvisació poètica. *Temps d'Educació*, 42, 111-130.
- CASALS, A. (2015). El projecte Corrandescola: balanç i mirada envers el futur. *Caramella: revista de música i cultura popular*, 32, 96-99.
- CASALS, A.(2017). Singing Improvised Verses to Promote the Language in Schools: The Case of Catalonia. A X. Irujo (ed), *World Improvised Verse Singing* (p. 121-137). Reno (Nevada): University of Reno.
- CASALS, A. (2019). Cantar corrandes: un patrimoni cultural i un valor educatiu a l'alça. Mirmanda. *Revista de Cultura*, 14, 108-111.
- CASALS, A., AYATS, J., i VILAR, M. (2010). Improvised song in schools: breaking away from the perception of traditional song as infantile by introducing a traditional adult practice. *Oral Tradition*, 25(2), 365-380. <http://journal.oraltradition.org/issues/25ii/casals>
- CASALS, A., i PLA, G. (2012). Glosar: expresión, poética y canto. *Cuadernos de Pedagogía*. 423, 61-63.
- CASALS, A., i SABATER, D. (2014). Glosar: un recurs pedagògic i lúdic. Comunicació al *IV Simposi internacional sobre l'ensenyament del català*. Vic, abril 2014. Disponible a: <http://www.eduglosa.cat/glosateca/recursos/casals-i-sabater-glosar/>

Referències complementàries

- AYATS, J. (2007): *Les chants traditionnels des pays catalans*. Toulouse. Centre Occitan des Musiques et Danses Traditionnelles Toulouse Midi-Pyrénées.
- AYATS, J. (2008). Cultura popular i tradició. A: J. Soler i Amigó, i J. Mascaró (eds.) *Tradicioniari: Enciclopèdia de la cultura popular de Catalunya*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana / Gen. de Catalunya, p. 145-153
- JANER MANILA, G. (1987): "Es teu glosar no m'espanta". *Lluc: Revista de Cultura i d'Idees*, núm. 738, P.3.
- GARZIA, J., SARASUA, J., & EGAÑA, A. (2001). *El arte del bertsolarismo. realidades y claves para la improvisación oral vasca*. Donostia: Bertsolari Liburuak.
- GUISCAFRÉ, J. i VALRIU, C. (2007). *La poesia oral: gèneres, funcionalitat i pervivència*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat / Univ. Illes Balears.
- LABORDE, D. (1996) 'Une chanson, texte et musique? notes sur un chant basque', in D. Laborde (Ed.), *Repérer, enquêter, analyser, conserver: Tout un monde de musiques* (pp. 75-121). Paris: L'Harmattan.
- MAPASONOR – Projecte Oïdes Mediterrànies (2011). *Una persona amb un sac penjant*. Els llibres de Caramella, n.1.
- MUNAR, F. (2001). *Manual del Bon Glosador*. Palma de Mallorca: Documenta Balear.
- MUNAR, F. (Ed.) (2005). *Formes d'expressió oral*. Manacor: Consell de Mallorca/ Assoc. Cultural Es Canonge de Santa Cirga.
- MUNAR, F. (2008). *Jo vull ésser glosador*. Palma de Mallorca: Documenta Balear.
- ORIOI, C. (2002). *Introducció a l'etnopoètica: Teories i formes del folklore en la cultura catalana*. Valls. Cossetània.
- PITARCH, C. (1997). En torno al *Cant Valencià d'Estil*: Investigaciones y proyectos. *Revista Transcultural de Música (Trans Iberia)*, 1. <http://www.sibetrans.com/trans/transiberia/pitarch.htm>
- PRAT, J. (2008). Cultura popular i identitat. A: J. Soler i Amigó, i J. Mascaró (eds.) *Tradicioniari: Enciclopèdia de la cultura popular de Catalunya*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana / Generalitat de Catalunya, p. 154-167.
- PUJOL, JM (2007). Del folklore clàssic al folklorisme de la comunicació. A: J. Soler i Amigó, i J. Mascaró (eds.) *Tradicioniari: Enciclopèdia de la cultura popular de Catalunya*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana / Generalitat de Catalunya, p.104-120.
- SERRÀ, A. (1999) 'La tençó popular: el combat de corrandistes, glosadors o enversadors', *Els Marges*, 64, 5-38. Consultat a: <http://www.raco.cat/index.php/Marges/article/view/111306/156729>
- SERRA i BOLDÚ, V. [1982(1907)]. *Cançons de pandero. Cançons de ronda*. Barcelona: José J. de Olañeta.
- TORT, J. i LÓPEZ, M. (2003). *Lo garrotín de Lleida: sintonia d'una ciutat de païos i gitanos*. Lleida: Ajuntament de Lleida.
- VICENT, J. (2009). El Cant Improvisat: una tradició que renaix. *Descobrir Catalunya*, feb'09, 118-125.
- VICENT, J. (2009). El Cant Valencià d'estil: un patrimoni revaloritzat. *Sons de la Mediterrània*, 10, 34-40.